1853. N°. 9.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 21 JANUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 20 Januarij.

Gisteren is op de gebruikelijke wijze de 58ste verjaardag van H. M. de Koningin-Moeder gevierd.

— Wij maken onze lezers opmerkzaam op de voorstelling van Maandag aanstaande in den Schouwburg alhier. Ofschoon beide stukken hunnen oorsprong op vreemden bodem zagen, waarborgen echter de namen der vertalers, Mr. Burlage en A. van der Hoop Junior, ons dat wij hier niet met alledaagsche overzettingen te doen hebben, maar ook de bijzondere toejuichingen waarmede zij immer en overal ontvangen zijn, voorspellen een aangenamen avond, waarin degelijkheid aan verscheidenheid gepaard zal zijn.

— Teyler's Godgeleerd genootschap heeft berigt, dat het op de uitgeschrevene prijsvraag: *over het wezen de theologie als wetenschap*, een Nederduitsch antwoord heeft ontvangen met de spreuk: *De Godgeleerdheid moet op de Hoogescholen behandeld worden ten dienste der wetenschap.* — Op de bij herhaling uitgeschrevene prijsvraag over de *zendelingszaak* zijn geene antwoorden ontvangen.

— De Rijksmiddelen welke voor 1852 geraamd waren op *f* 54,186,630.45 hebben opgebragt *f* 56,129,572.23; in 1851 was de opbrengst *f* 56,327,648.37.

— In 1852 zijn 12,308,410 brieven per post verzonden, in 1851, 10,791,245; in 1840 bedroeg dat getal slechts 3,915,564.

— Burgemeester en Wethouders van Woubrugge hebben de kermis of jaarmarkt aldaar afgeschaft.

— De Gemeenteraad van Rotterdam heeft met 22 tegen 6 stemmen *f* 5000 toegewezen, op aanvraag van de Rotterdamsche afdeeling der maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, voor het geven van een groot muziekfeest in 1854.

— De zalmvangst is nog zeer ongunstig; de weinige aangevoerde zalmen aan het Kralingsche veer worden voor hooge prijzen ter verzending naar Engeland opgekocht, namelijk voor *f* 2 per ¼ Ned. ℔.

— Men schrijft uit Zwolle, dat in de laatste dagen de bij de stad onder water geloopen landen door eene ontelbare menigte van zeemeeuwen bezocht worden, waaruit men onstuimig weêr voorspelt; op de overstroomde landen aan de Dedemsvaart vertoonen zich bijzonder veel wilde zwanen, die in reijen zwemmen van een kwartier uur gaans.

— Uit Steenwijk meldt men het volgende: Van de rivier de Linde, provincie Friesland, tot aan het Meppelerdiep, zijn al de hooge landen geheel en al onder water door de veel gevallene regens en gedurige west- en zuidwestelijke winden; al de binnenwegen, zoo voor voetgangers als rijtuigen zijn op vele plaatsen bijna ontoegankelijk, en in onderscheidene woningen staat van 1 à 4 palmen water; bij sommige ingelanden is de vrees zoo hoog gerezen, dat men zich om in tijd van nood hulp te kunnen erlangen, van vaartuigen voorzien heeft en die digt bij de woningen nedergelegd; volgens zeggen van vele oude lieden heeft het binnenwater bij geene heugenis zulk eene voortdurende hoogte blijven behouden.

— Als een voorbeeld van zeldzame eerlijkheid wordt verhaald, dat een landman in de omstreken van Peize een paard had, dat sedert 3 of 4 jaren elken herfst bij de verwisseling van groen met droog voeder, bij herhaling leed aan darmontsteking; de vee-arts raadde hem, het dier te verkoopen, omdat hij vermoedde, dat het vroeg of laat aan het ongemak zoude komen te sterven. „Is het dan beter, was het antwoord, dat het dier bij een ander sterft? Als wij het verliezen, koopen wij een nieuw weer; die ander konde zulks wel eens zoo gemakkelijk niet vallen." Het paard is voor eenige dagen aan genoemde ziekte overleden.

— Van Loon op Zand wordt nog gemeld, dat toen den 15den daar een aanvang gemaakt werd met het afbreken van het raadhuis, er een volksoploop heeft plaats gehad, die echter spoedig door de militairen uiteengedreven is, en dat daarna dat werk, in tegenwoordigheid der militaire magt, ongestoord is voortgezet. — De orde wordt er streng gehandhaafd. De herbergen moeten te 9 ure 's avonds gesloten zijn, en op de straten worden geene zamenscholingen toegelaten.

— Het *Handelsblad* deelt uit Sheboygan County Town Holland, (Staat Wisconsin), 22 December 1852, den volgende brief mede:

In 1847 zijn wij naar Noord-Amerika vertrokken, zoo als u wel zult vernomen hebben. Na eene genoegelijke vaart van 39 dagen landden wij in de wereldberoemde stad New-York, van daar per stoomboot naar Albany, voorts per stoomwagen naar Buffalo, verder per stoomboot naar Milwaukee, een reisje van 1200 mijlen van New-York, kost 9½ dollars de persoon. Van Milwaukee ben ik 42 mijlen noord getrokken, waar eenige Hollanders woonden; aldaar heb ik voor 200 dollars 80 akkers land gekocht als bosch; thans heb ik met vuur en staal (bijl) 40 akkers tot bouwland gebragt; ja, geliefde vrienden, ik wenschte gijlieden het hout bij u had, dat wij alhier te veel bezitten. Het land alhier is bezet met eiken, roode en witte, olmen, essen, beuken, maplen (suikerboomen), linden, enz., doormengd met onderhout; de boomen worden twee voet boven den grond afgekapt, dan in einden van 12 tot 14 voet gekapt, de takken op hoopen gegooid en de overige stukken met ossen bij elkander getrokken, en dan bij droog weder den vlammen prijs gegeven, welke dan knetterend ten Hemel stijgen. O, hoe menigmaal denk ik aan de arme menschen in mijn geboorteland, die om een handvol geraapt hout soms gekerkerd worden, en wat niet al.

Thans echter zal het hout niet meer verbrand worden, om reden er eene nieuwe stad gebouwd wordt, 1 mijl van mijne woning, Amsterdam genaamd; deze stad is juist gelegen aan het meer Michigan, alwaar wij nu ons hout verkoopen; het moet op vier voet lengte gekapt worden, dan aldaar gebragt levert een akker van 30 tot 50 dollars, naar gelang der zwaarte en deugdzaamheid; aldaar zijnde wordt het aan de stoombooten verkocht of met schepen naar steden vervoerd en aldaar verkocht, als Sicago, Buffalo, enz. Wij hebben in ons gebied 4 Hollandsche kerken, 3 Protestantsche en 1 Roomsche, 6 scholen, 5 Engelsche, 1 Hollandsche, 1 postkantoor, Doctor, herbergen en winkels. Ons gebied bevat 2000 Nederlanders, uit alle provinciën zamengevloeid, doormengd met 600 Engelschen, Noorweegers en Duitschers. Bij mijne aankomst alhier was de naaste winkel van ons af 12 mijlen; de verandering gaat hier verbazend snel; wat heden is, is binnen weinig tijds veranderd, zoo als gij wel begrijpen kunt.

Het klimaat alhier is vrij gezond, er is nu in 2 jaar niet een Nederlander gestorven van de geheele bevolking; welk eene stof tot danken; daar de Aziatische worg-engel (cholera) op sommige plaatsen duchtig woedt.

Wat de vruchtbaarheid betreft, deze is middelmatig. Men verbouwt hier tarwe, gerst, rogge, haver, boekweit, maïs, erwten en aardappelen. Vlas en hennep beginnen ook verbouwd te worden.

Ik bezit ossen en koeijen, schapen en varkens en verder het pluimgedierte, dat tot eene Amerikaansche bouwerij behoort. Een span ossen geldt van 50 tot 80 doll. naar deugd; eene koe 15 à 20 doll., de tarwe geldt thans ¾ doll. per bushel, rogge ½ doll., enz. Belasting bestaat hier niet, eene kleinigheid uitgezonderd, 3 of 4 doll. per jaar van 80 akkers is al. De conscriptie bestaat er mede niet; wil de Staat oorlog voeren, vraagt hij vrijwilligers en na het einde des oorlogs krijgt ieder soldaat 80 akkers land, waarop hij zelf zijn brood kan winnen.

Nu moet gij niet denken, dat Amerika voor elk een goed land is; arbeid staat hier op den voorgrond; het is een land, dat op arbeidzame handen wacht, daar de bosschen tot bouwland moeten gebragt worden. Arme menschen zijn hier niet; die werken kan en wil heeft meer dan hij behoeft; die nu echter eenige gelden bezit kan zich op den handel toeleggen, daar is ook veel geld mede te verdienen, dan echter moet men de taal magtig zijn. Ook voor kapitalisten is het goed, de interest is van 7 tot 12 pCt.; ook voor timmerman, schoenmaker, smid, enz., zoo zij zooveel bezitten, dat zij zelf kunnen beginnen.

'sGRAVENHAGE, 20 Januarij.

Z. M. heeft benoemd tot Advocaat-Generaal bij het Prov. Geregtshof in Noordholland, Mr. J. A. Jolles, gewezen Directeur van Policie in het 4de district; tot Plaatsvervanger van den Kantonregter in het 3de kanton te Amsterdam, Mr. L. A. A. van Wensen, Advocaat aldaar; tot Kantonregter te Oud-Beijerland, Mr. A. van Weel, thans Griffier bij het Kantongeregt aldaar.

— Bij besluit van den 18den, heeft Zijne Majesteit met den 1sten Maart aanstaande tot zijnen Commissaris in de provincie Groningen benoemd Mr. I. A. van Roijen.

— Z. M. heeft agreatie en goedkeuring verleend aan de benoeming tot Opperrabbijn voor het synogogaal ressort van Groningen, uitgebragt door de kiesvergadering te Groningen, op Dr. J. Rosenberg, Phil. Doctor en AA. LL. Magister, thans Provinciaal Rabbijn te Fulda (Keur-Hessen).

— Z. M. heeft gisteren namiddag in een bijzonder gehoor ontvangen den Heer Baron d'André, die de eer heeft gehad Z. M. de geloofsbrieven te overhandigen, bij wien hij in zijne betrekking als Gevolmagtigd Minister en Buitengewoon Gezant van Z. M. den Keizer der Franschen, bij het Nederl. Hof wordt geaccrediteerd.

Z. Exc. heeft bij dit gehoor den Koning het personeel van het Gezantschap voorgesteld, bestaande uit de Heeren Baron de Malaret en Baron Treilhard.

— Z. M. heeft vergunning verleend aan Mr. J. P. P. Baron van Zuylen van Nyevelt, Minister van Buitenl. Zaken, en Mr. H. van Sonsbeeck, Oud-Minister van Buitenl. Zaken, tot het aannemen van het Ridder-Grootkruis van de Orde van de IJzeren Kroon, hun door den Keizer van Oostenrijk geschonken.

— Z. K. H. Prins Frederik heeft ƒ 50 geschonken aan de bewaarschool te Vlissingen, die onder het bestuur staat van de Herv. gemeente.

— Den 12den dezer heeft de Minister van Binnenl. Zaken den Heer D. Dronkers, te Middelburg, onder zekere bepalingen, vergunning, tot wederopzegging verleend, voor eene geregelde stoombootdienst tot vervoer van reizigers en goederen van Middelburg naar Bergen-op-Zoom, en tusschenplaatsen, heen en terug.

— De Gemeenteraad heeft Burgemeester en Wethouders gemagtigd, om met Ged. Staten te onderhandelen, om voorloopig voor één jaar het *Dagblad van 's Gravenhage* tot Provinciaal en Gemeentelijk Blad in te rigten. Het zal alsdan heeten: *Dagblad van Zuidholland en 's Gravenhage*, en de beide wapens voeren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Januarij.

Gisteren had eene deputatie van de Vereeniging der Protestanten een onderhoud met den Minister Russel, over de te nemen maatregelen tot bevrijding van de Madiai's (want het verspreid gerucht van den dood van Madiai is bevonden van allen grond ontbloot te zijn). De Minister heeft zich geheel eenstemmig in gevoelen verklaard der deputatie, maar verzocht voorals nog zijn oordeel te mogen opschorten.

— Lord Russell zal als Minister van Buitenl. Zaken aftreden, en dat departement aan Lord Clarendon overgaan; hij zelf zou in het Ministerie zitting houden zonder portefeuille.

— Op de reede van Portland ligt onder anderen een schip bestemd naar Australië, waarop zich 240 Fransche en Duitsche Israëliten, als landverhuizers bevinden. Reeds voor 3 maanden uit eene Duitsche haven in zee gestoken, was het schip wegens avary genoodzaakt te Ramsgate binnen te loopen. Velen der passagiers hebben hunne kostbaarheden moeten verkoopen, om in hun levensonderhoud te voorzien, daar al het gespaarde geld verteerd was.

— De tegenwoordige Gouverneur van de kolonie Laboan, een eiland ten noordwesten van Borneo, Sir J. Brooke, heeft zijn ontslag ingediend; de Regering zal het bestuur, tot besparing van uitgaven, met dat van Hong-Kong vereenigen.

BELGIE.

BRUSSEL, 19 Januarij.

Gedurende de laatste helft van December zijn tusschen deze stad en Nederland per telegraaph gewisseld 457 tijdingen, van welke 117 naar Antwerpen gingen of van daar kwamen.

— De Regering dezer stad wil eene leening sluiten van ruim 6 millioen fr., van welke 800,000 tot het oprigten van een gebouw voor tentoonstellingen, en het overige tot waterleidingen en tot verbinding der voorstad Leopold met de stad zou worden besteed.

— Te Mechelen zijn bij een zwaren brand twee huizen in de asch gelegd en een kind in de vlammen omgekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Januarij.

De Keizer zou gisteren in den Ministerraad verklaard hebben dat hij besloten had geene Vorstelijke verbindtenis aan te gaan, maar eene, zooals hij zou gezegd hebben: *naar de inspraak van zijn hart.* En wel volgens de geruchten met de jonge en bevallige vrouw, die op de feesten te Compiègne zoo veel opgang maakte, de schoone Hertoginne van Theba, dochter van den Spaanschen Markgraaf de Montijo. De Keizer zou gezegd hebben: »Tot hiertoe ben ik geslaagd door middelen die verschillend zijn van die welke men voor mij had gebezigd. Ik wil voortgaan en degenen die mij dwarsboomen, toonen dat ik hen missen kan."

In den Ministerraad die op Zondag opzettelijk voor was bijeengeroepen, was er nog al wat over te doen geweest; de Keizer had naar gewoonte het stilzwijgen bewaard en de zitting opgeheven. Die Hertogin is van eene Engelsche moeder, blond, levendig en verstandig van uitzigt. Zij mag 25 jaren oud zijn. Een groot en schatrijk Spanjaard heeft wel vier jaren lang vergeefs aanzoek om hare hand gedaan.

— Zoo men in den tekst van het regerings-ontwerp voor de begrooting eenen vergelijkenden staat zoekt van 1853 en '54, blijkt het dat het verschil der hoofdsom, die voor 1853 ruim 1,386 millioen frs bedraagt en voor 1854 op ongeveer 1,443 millioen is geraamd, eene verhooging van ongeveer 57 millioen oplevert, welke hoofdzakelijk in twee posten te vinden is, zijnde die voor de openbare werken ruim 32 millioen en die voor de financiën en openbare schuld 23 millioen verhoogd. Wartegen het Ministerie van Staat 6½ millioen en dat van Oorlog ruim 4 millioen is verminderd, terwijl de overige posten, te zamen ongeveer 8 millioen zijn verhoogd.

— Het *Journal des Débats* geeft een verslag van een werkje in 't Fransch van den Abt Delacouture, getiteld: »*Opmerkingen over het besluit der Congregatie voor de verboden boeken van* 27 *Sept.* 1851" door hem uitgegeven, bij gelegenheid dat een Latijnsch leerboek van Lequeux, eersten Leeraar aan het Seminarie te Soissons, *over 't Kerkelijk Regt ten behoeve der Seminariën, naar tijd en omstandigheden gewijzigd*, na een tienjarig gebruik op de lijst der verboden boeken is geplaatst. De Heer Delacouture betoogt duidelijk dat die lijst in de meeste Roomsche landen niet verbindend is, en dat men in Frankrijk met de meeste gerustheid zich van werken bedient die sedert lang op die lijst staan. Hij haalt zelf een voorbeeld aan in een werkje van Bellarminus, *over den Paus*, dat verboden was om dat de schrijver er slechts de *middelijke* magt van de Paus in wereldlijke zaken had verdedigd, en dat nogtans door Paus Urbanus VII, weer als een boek zonder dwaling werd verklaard; zoo dat de beslissingen der Congregatie geene Apostolische akten zijn, maar alleen een advies van een achtbaar Collegie, en niets meer.

De schrijver heeft verder de leerstellingen onderzocht der partij die in Frankrijk de overdrevenste ultramontaansche stellingen prediken, en in wier oog in de wereld slechts één waar gezag is, dat van den Paus. Alle niet alleen godsdienstige maar zede- en staatkundige vragen moeten voor zijn oppermagtige en onfeilbaar geregtshof komen.

De Paus heeft het regt de onderdanen van hunnen eed van gehoorzaamheid te ontslaan; de onderdanen, om de wapenen tegen hunnen Vorst op te vatten als deze de H. Stoel ongehoorzaam is. Dat is de middeleeuwsche leer en van daar dat die tijden ook alleen geroemd worden. In de wijsbegeerte is de rede alleen magtig om kwaad te doen en allerlei ketterij en goddeloosheid aan te kweeken. Het meest haat die partij de vrijheid, deze vervloekt zij overal.

Wat de godsdienstige vrijheid betreft die deze partij met zoo veel geweld in de Protestantsche landen eischt, en zich woedend verheft bij den minsten hinderpaal dien zij ontmoet, vindt zij het zeer regtvaardig en zeer goed, dat men in de Roomsche landen de lieden in de gevangenis laat sterven die het Protestantsche geloof trachten te verspreiden. Verwijt men haar dit, dan is het antwoord, dat zij naar tijd en gelegenheid spreekt.

Van waar komt die partij? aan welke school hecht zij zich? Een harer meesters is de beroemde de Maistre, schrijver van een boek over den *Paus* en der *avondstonden van Petersburg*. Maar er is er nog een, die zij niet noemt, het is de Lamennais, wiens stelsel over het gezag, dat strekt om alle andere zekerheid dan die uit het algemeene toestemming en de onfeilbaarheid der H. Stoel ontspruit te vernietigen, te Rome zelve veroordeeld is.

Het werkje van den Abt Delacouture is geschreven om zulks te ontwikkelen en ter wederlegging van de godsdienstige, staatkundige, wijsgeerige en letterkundige leerstellingen die de ultramontaansche partij de wereld wil hebben opgedrongen.

De daling der schuldbrieven is op het einde der beurs nog sterk toegenomen. Alle waarden waren aangeboden. De 3 pCt. zijn teruggegaan, tot 79.70 en zijn op 79,75 gebleven. De 4½ pCt. op 105,10. De aktien en spoorwegen waren onverkoopbaar.

ITALIE.

ROME, 12 Januarij.

De Regering heeft eene aanschrijving uitgevaardigd over de viering van den vastentijd. De carnevals-vermakelijkheden worden wel veroorloofd, maar het gebruik van maskers, valsche baarden en alles wat het aangezigt onkenbaar maakt, op de openbare straat en binnen 's huis, ten strengste verboden. Voor den Italiaan echter is de vrijheid om zich te vermommen, in dezen tijd des jaars bijna de dierbaarste aller vrijheden.

— Met het begin van dit jaar heeft de Bisschop Tizzani, die met de herderlijke zorg voor al de pauselijke troepen belast is, eene strenge kerkelijke tucht onder dezen ingevoerd. In alle kazernen en wachtkamers zijn afdrukken van dagelijks te verrigten gebeden aangeplakt. Bij de taptoe is een innerlijk en een overluid gebed voorgeschreven. Elk soldaat moet zich voorzien van een rozenkrans, die door eenen Dominikaner monnik ingezegend is.

SAKSEN.

Aan de Hoogeschool te Leipzig zijn van Regeringswege veranderingen vastgesteld, waarbij een bestendig toezigt bepaald wordt op het werkelijk en vlijtig bijwonen der lessen door de Studenten; onlangs was hun het bijwonen van eene bepaalde reeks lessen opgelegd.

— De berigten luiden zeer gunstig met opzigt tot de nieuwjaarsmis. De omzet in lakens was bijzonder groot. Het meest gezocht waren, evenwel de fijne soorten voor Zuid-Amerika, zoo mede bukskins voor Zwitsersche en Italiaansche rekening. De middelsoorten waren zeer gezocht door de kooplieden uit Zuid-Duitschland, die daarvoor vrij hooge prijzen toestonden. Zeer sterk was ook de afzet van flanel, duffel en andere wollen waren ten behoeve van de Noord-Duitsche gewesten. De fabrikanten zijn naauwelijks in staat om de bestellingen, bijzonder voor Noord-Amerika ten behoorlijken tijde, ten uitvoer te brengen. Dit moest noodwendig een' grooten invloed op de wolmarkt uitoefenen, en de aanwezige 4000 centenaars waren dadelijk tot hoogen prijs verkocht. Over het geheel is aan dit artikel thans gebrek en men ziet eene nieuwe rijzing tegen het voorjaar te gemoet.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 18 Januarij.

De Aartshertog Reinier, voormalig Onderkoning van Italië en vader der Koningin van Sardinië, is den 16den dezer te Botzen in Tyrol overleden. Hij was op een na de jongste broeder van wijlen Keizer Frans I, en werd den

30sten September 1783 te Florence geboren, waar zijn vader, naderhand als Keizer Leopold II bekend, toen nog als Grootbertog van Toskane verblijf hield. Hij werd in 1820 tot Onderkoning der Lombardische en Venetiaansche provincien benoemd, en bleef zulks ruim 27 jaren lang. In 1848 koos hij partij voor de ingezetenen van Milaan, die zich over de verregaande wreedheden der soldaten van het garnizoen beklaagden, en beloofde bij proclamatie hun regt te doen wedervaren; maar toen de uit Weenen ontvangene bevelen de ingezetenen in het ongelijk stelden, verwijderde hij zich naar Verona en deed, nadat de omwenteling te Milaan was uitgebarsten en de Piëmontesche troepen voor Verona stonden, afstand van zijn Onderkoningschap, om zijne overige levensdagen in rust te Botzen te gaan doorbrengen.

— Den 15den was te Triëst aangekomen George Petrovich Niegusch, Vice-President van den Senaat van Montenegro en neef van den regerenden Vorst, zich over Weenen naar Petersburg met eene bijzondere zending begevende.

— De ontvangst der inkomende regten steeg van 19,678,697 fl. h. m. tot 22,028,671 fl., dus 2,349,974 fl. meer dan het vorige jaar. De ontvangst der regten op den uit- en doorvoer bedroeg 129,529 fl. meer, dus gezamentlijk eene meerdere ontvangst van 2,452,450 fl. De maanden November, December en Januarij, gedurende welke de oude prohibitive tol nog in werking was, hebben slechts 390,500 fl. meer opgeleverd, doch de daaropvolgende negen maanden tot 1 Nov. 1852, sedert de invoering van het nieuwe tarief, hebben eene meerdere opbrengst van 2,050,500 fl. gehad. Neemt men nu deze verhouding over een geheel jaar, zoo levert dit 2,563,125 fl. meer op den vroeger, dus, bij eene ontvangst van circa 20,000,000 fl. eene verhooging van 23 pCt.

ZWITSERLAND.

De Tweede Kamer der Bondsvergadering heeft met 49 tegen 39 stemmen het in behandeling zijnde artikel verworpen van het strafwetboek, van den volgenden inhoud: Openbare beschimping eener buitenlandsche Regering wordt gestraft met geldboete, waarmede bij verzwarende omstandigheden eene gevangenisstraf van hoogstens twee jaren kan worden vereenigd. De vervolging geschiedt echter alleen op een besluit van den Bondsraad, in zoover jegens het Eedgenootschap door andere Staten op dezelfde wijze wordt gehandeld.

Dit besluit zal, indien het volgehouden wordt, ten gevolge hebben dat tegen het beschermen van buitenlandsche Regeringen of niet of alleen in kantonnale drukperswetten strafbepalingen bestaan.

TURKYE.

Het Turksche Rijk in Europa, Azie en Afrika beslaat eene oppervlakte van 43,500 vierkante Duitsche mijlen; het grondgebied in Europa is bevolkt met 5½ millioen hoofden; dat van Azie met ruim 16 millioenen en dat van Africa door 3,800,000 hoofden; te zamen eene bevolking opleverende van 35,350,000 hoofden. Van deze volksmenigte vindt men in Europesche-Turkije slechts 1,100,000 belijders van de Mahommedaansche Godsdienst; in Azie 10,700,000; te zamen 11,800,000; 7,200,000 Slawen; 4,000,000 Romanen; 1,500,000 Arnauten; 1,000,000 Grieken in Europa en even zooveel in Azië; 400,000 Armeniers in Europa en 2,000,000 in Azie. Naar gelang der geloofsbelijdenissen telt het Turksche Rijk in Europa 3,800,000; in Azie 12,950,000, en in Africa 3,800,000 Mahomedanen; in Europa 11,370,000 en in Azie 2,360,000 Grieken en Armeniers; in Europa 260,000 en in Azie 640,000 R. Katholijken; in Europa 70,500 en in Azie 200,000 Israeliten.

De Turksche krijgsmagt bestaat uit 6 leger-corpsen, waarvan de helft der manschap in werkelijke dienst en de wederhelft in reserve blijft. Elk legercorps telt 3 regimenten infanterie; 2 reg. ruiterij en een reg. artillerie, met 32 stukken geschut. Geheel het leger bestaat op dit oogenblik uit 100,800 man infanterie, 17,280 man ruiterij; 9100 man veld- en 3900 man vesting-artillerie; 1600 man troepen der genie en 6000 man gedetacheerde corpsen; te zamen 138,680 man, en met de hulptroepen, welke de cijnsbare provincien moeten leveren, maar op welke nimmer met vertrouwen kan worden gerekend, 448,600 man.

De vloot telt 74 schepen van allerlei kaliber, bemand met 4000 schepelingen en voerende 2500 stukken geschut.

De begrooting der staats-uitgaven bedraagt 731 millioenen Turksche piasters [omtrent 80 millioenen guldens]. De Turksche geldmiddelen zijn echter, ten gevolge van vroegere misslagen, in zoodanige wanorde, en de krachten van het staatsvermogen zijn derwijze uitgeput, dat men het nog niet eens heeft kunnen worden over de middelen, ten einde behoorlijk in deze behoeften te kunnen voorzien.

VEREENIGDE STATEN.

De looijerijen in onze Staten nemen zeer toe. In 1850 waren er 6263 looijerijen in werking, met een kapitaal van 18,900,557 doll. Zij bewerkten 8,779,835 huiden en vellen, ter waarde van 19,613,237 doll., en verschaften handenarbeid aan 20,909 mannen en 102 vrouwen, die gezamenlijk maandelijks 417,000 doll. arbeidsloon ontvingen, en aan goederen voor eene waarde van 32,861,796 doll. leverden.

— De uitvoer van katoen naar Europa begon in het jaar 1748. Toen werden 7 balen van Charlestown verzonden, en in 1770 had de tweede verzending plaats, bestaande uit 2000 ℔; de derde van 71 zakken, geschiedde in 1784.

Sedert zijn uitgevoerd de navolgende ℔ katoen: in 1791 189,316, — in 1792 487,600, — in 1794 1,601,760, — in 1795 6,276,300, — in 1800 17,789,803, — in 1810 93,261,462, — in 1820 124,893,405, — in 1830 276,979,784, — in 1840 530,204,100, — in 1850 927,237,089 ℔.

De katoenoogst in deze Staten leverde in 1840 790,479,275 en in 1850 987,449,600 ℔. De Staat Alabama levert het meeste op.

— Gedurende 1852 werden door 17 bouwmeesters te New-York 60 schepen, metende 52,329 ton, te water gelaten, terwijl nog 28 schepen van 21,276 ton op stapel staan. Van deze zijn 11 stoomschepen, 30 kleinere stoombooten, 10 zeilschepen en 18 andere zeilvaartuigen. — Van de op stapel staande schepen zijn 17 stoom- en 11 zeilschepen.

De groote stoomschepen beginnen meer en meer de zeilschepen te vervangen. In 1849 werden er te New-York slechts 3 gebouwd, sedert zijn er 36 te water gelaten. Het getal stoombooten, te New-York voor de transatlantische vaart gebouwd, bedraagt 59.

Onder de voornaamste bouwmeesters behooren Jacob A. Westervelt en Zoon, die sedert 1819, 131 schepen gebouwd hebben, vervolgens William H. Webb, die sedert 1840 een honderdtal schepen gebouwd heeft; de laatste heeft in 1852 het stoomschip George Law, van 3200 tonnen te water gelaten, en 3 andere van 1300 à 1600 ton. De Heeren Westervelt en Zoon, hebben in 1852, 4 stoomschepen gebouwd van 500, 900, 1400 en 1500 ton, welke door een 5de van 1500 ton zal gevolgd worden.

Een ander bouwmeester J. J. Simonson, heeft de Star of the West gebouwd, die tusschen New-York en St.-Juan de Nicaragua de dienst verrigt en 3000 ton meet. Een ander stoomschip van 2200 ton, de Morning-Star, zal binnen kort op dezelfde linie dienst doen. Wm. H. Brow heeft de San Francisco te water gelaten, die bijna even groot is als de George Law.

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 13 tot en met den 19 Januarij 1853.

BEVALLEN: H. W. van der Kaay, geb. de Bruin, D. — G. Gressie, geb. Philemon, Z. — C. Onderwater, D. — G. C. Noordeloos, geb. Sonders, D. — T. A. Franchimont, geb. Poppe, Z. — M. E. Hakkaart, geb. van den Berg, D. — C. H. Wouterlood, geb. Blom, Z. — C. Kreit, geb. Ranselaar, D. — G. Clavant, geb. van der Reyden, D. — J. H. Dirkse, geb. van Beieren, D. — P. E. Cornelissen, geb. Rietbergen, Z. — J. Holswilder, geb. Privé, D. — J. van Eygen, geb. Rygersveer, D. — J. Maartense, geb. Smit, D. — M. G. van Beek, geb. van Ommeren, D. — F. C. S. Garrer, geb. van 't Hooft, Z. — E. G. Abspoel, geb. van der Henst, D. — M. de Haay, geb. Questroo, D. — S. Crama, geb. Riebeek, D. — A. Doggenaar, geb. Wolf, D. — S. Gordijn, geb. Kettenis, D. — L. Neuteboom, geb. Kloek, Z. — H. C. Bink, geb. Planjer, Z. — E. van der Burg, D. — G. Verbeek, geb. Gieze, Z. — A. Kleinhans, Z. — C. M. Laaken, geb. Overdijk, Z. — F. Zirkzee, geb. van der Kaay, D. — C. Hasselbach, geb. van Leeuwen, Z. — A. H. Elkerbout, geb. Nootebeem, Z. — M. van Bruggen, geb. Tendeloo, D. levenl. — A. C. van Steenbergen, Z. — D. Nieboer, geb. Koster, Z. — J. van der Woude, geb. Landman, D.

GEHUWD: H. L. Walhain, Jm. en M. P. Hakkaart, Jd. — C. de Vos, Wed. en C. Heemskerk, Wed. — A. A. de Graaf, Jm. en W. Houvast, Jd.

OVERLEDEN: A. A. W. Hubrecht, 21 j. — W. F. Stikkelorum, Z., 4 w. — Joh. Ma. Micha. Canter Alta, 31 j. — P. M. Ter Meer, D., 3 m. — J. van der Nat, Z., 19 m. — C. de Fremery, 77 j. — W. Keereweer, 86 j. — P. E. Hildeman, 75 j. — P. J. Klein, 21 j. — P. van der Linden, Z., 2 m. — P. Oostveen, 77 j. — C. Bekooy, geb. Kranenburg, 28 j. — J. de Vos, D., 14 d. — C. E. van Went, D., 16 j. — H. Erhard, Z., 5 j. en 10 m. — N. Dool, 68 j. — C. H. Sieriks, 20 j.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN, ontvangen hebbende eene Circulaire missive van den Commissaris des Konings in deze Provincie, dd. 7 Januarij jl. A. No. 139 2de afd. (*Prov. Blad* No. 4).

Brengen bij deze ter kennisse der belanghebbenden, dat op *Maandag den 7den Februarij aanstaande*, des middags ten 12 ure, zal worden overgegaan tot de Openbare Aanbesteding van 466 Remonte Paarden, als:

1o. Door de Hoofdadministratien van het 1e, 2e, 3e en 4e regiment dragonders, respectivelijk te *Maastricht*, *'s Gravenhage*, *Haarlem* en *Deventer* verblijf houdende, ieder van 60 paarden; in die plaatsen te leveren, en waartoe voor elk korps in drie loten of partijen ieder van 20 stuks, moet worden ingeschreven.

2o. Door de Hoofdadministratie van het regiment veldartillerie te *Utrecht*, van 150 paarden aldaar te leveren, en waartoe in zes loten of partijen ieder van 25 paarden, moet worden ingeschreven.

3o. Door de Hoofdadministratie van het regiment rijdende artillerie te *Leyden*, van 26 paarden aldaar te leveren, en waartoe in twee loten elk van 13 paarden, moet worden ingeschreven; en

4o. Door den Kommandant van het korps jagers te paard te *Tilburg*, van 50 paarden aldaar te leveren, en waartoe in twee partijen elk van 25 paarden, moet worden ingeschreven.

En dat de voorwaarden waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, van den 10den dezer maand voor de gegadigden ter lezing liggen, in de Bureaux van de Kwartiermeesters der genoemde korpsen; mitsgaders bij het Depart. van Oorlog en bij de Provinciale Griffie van Zuidholland te *'s Gravenhage*; terwijl daarin weder de bepaling is opgenomen, dat een derde der te leveren paarden, van inlandschen oorsprong zal moeten zijn.

Geschiedende hiervan kennisgeving, ten einde de belanghebbenden in de gelegenheid zouden zijn, naar de bovenvermelde leverancien mede te dingen.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 19 Januarij 1853. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 20sten Januarij de Heer J. A. Taets van Amerongen, van Utrecht, in de Regten, met *Theses*.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 17den Januarij de Heer J. G. Rochussen, van Amsterdam, in de Regten, na Openbare verdediging van zijn Specimen: *de caussis cur in nonnullis capitibus praecipuis differat Codex Civilis Indo-Neerlandicus a Codice Civili nostro.*

ADVERTENTIEN.

LEYDERDORP, 18 Januarij 1853. Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, mijne hartelijk geliefde Dochter WILLEMIENA, in den ouderdom van bijna 17 jaren.

G. VAN GEER.

Voor de veelvuldige blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onze geachte Nicht Mejuffrouw A. S. CROESE, betuigen wij onzen hartelijken dank.

J. E. BORLOZ,
Uit aller Naam.

LEYDEN, 18 Januarij 1853.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Koninklijke Hollandsche Tooneelisten onder Directie van de Heeren A. PETERS en J. EDUARD DE VRIES, op Maandag den 24sten Januarij 1853.

N°. 4 *van het Abonnement.*

Arthur of Zestien jaren later, Tooneelspel in twee Bedrijven, naar het Fransch, door den Heer Mr. J. H. BURLAGE. Gevolgd door: ***De Dochter van Dominique***, Blijspel met Zang in een Bedrijf, naar het Fransch, door wijlen A. VAN DER HOOP, Jr.

Aanvang ten *zeven* ure.

Prijzen der Plaatsen: Loge *f* 2.00. Amphitheater *f* 1.50. Bak *f* 1.20. Galerij *f* 0.60.

De plaatsen kunnen besproken worden aan den Schouwburg op den Speeldag, des morgens van 10 tot 1 ure, mits betalende 10 cents voor het bespreken van iedere plaats.

De erkende Schuldeischers in den Boedel van den gefailleerden J. P. E. VAN PELLECOM, vroeger *Droogist te Leyden*, worden **opgeroepen** om op Dingsdag den 25sten Januarij 1853, des voormiddags ten half *elf* uur te compareren ter Vergaderkamer der Arrondissements-Regtbank aldaar, ten einde de **Rekening** en **Verantwoording** aan te hooren, welke alsdan ten overstaan van den Regter-Commissaris zal worden afgelegd door den Curator.

LEYDEN, 20 Januarij 1853. Mr. C. A. DE VASSY.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen de Stad *Leyden*, op Zaturdag den 29sten Januarij 1853 bij Opveiling en op Zaturdag den 5den Februarij daaraanvolgende bij Afslag, beide de dagen des avonds ten *zes* ure, van:

Een welgelegen BUITENPLAATS, genaamd: ***Middelweg***, geschikt voor Zomer- en Winterblijf, bestaande in een goed onderhouden en merkelijk verbeterde HEERENHUIZING, bevattende vijf Kamers, alle Behangen, Gestucadoord of Geplafonneerd, en gedeeltelijk van Stookplaatsen voorzien, ruime en van vele gemakken voorziene Keuken met helder Pomp- en Regenwater, Provisiekamer, Kelder, Droog- en Turfzolder, Dienstbodenkamer, voorts Koepel aan den Rijn, Tuinmanswoning, Schuur, welaangelegden Tuin, met Opgaande Boomen, Bosch-Hakhout, Boomgaard en Vischvijvers, gelegen in *Achthoven*, buitendijks te *Leyderdorp*, groot 63 roeden en 68 ellen.

Kunnende worden aanvaard dadelijk na de Toewijzing.

Te zien een week voor de Veiling en tusschen de Veiling en Afslag, telken dage van 10 tot 2 ure.

Zijnde inmiddels nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN, te *Soeterwoude*, alwaar van de Veiling af tot daags vóór den Afslag, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een vijfde* van iedere Verhooging.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op Dingsdag den 15den Februarij 1853, des avonds ten 5 ure, in het Logement de *Roskam*, te *Katwijk aan den Rijn*, van:

N°. 1. Een hecht en sterk HUIS, ingerigt tot BROODBAKKERIJ, MEERVELD EN ERVE, staande en gelegen zeer gunstig te *Katwijk aan den Rijn*, in de Groote of Bakkersteeg, gemerkt Wijk II. N°. 148, met al de losse Gereedschappen tot de Bakkerij behoorende, welke door den Kooper tegen een matigen prijs moeten worden overgenomen.

N°. 2. Een dito HUIS, SCHUUR EN ERVE, staande en gelegen als voren, naast het voorgaande Perceel, gemerkt Wijk II. N°. 148*a*. De Percelen zijn te zamen bij het Kadaster bekend in Sectie B. N°. 793, groot 2 roeden en 36 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1852 tot *f* 7.78, belast met eene Erfpacht aankomende den Heer O. BARON VAN WASSENAER CATWYCK, groot *f* 2.— 's jaars, en verhuurd tot den 1sten Mei 1853, het Perceel N°. 1 voor *f* 3.—, en het Perceel N°. 2 voor *f* 1.— 's weeks.

Eerst zullen de Percelen afzonderlijk en daarna gecombineerd worden Geveild en Verkocht. Zij zullen 3 Werkdagen vóór en op den dag der Verkooping door een ieder kunnen worden bezigtigd, en zijn inmiddels te zamen *uit de Hand te Koop.*

Nadere onderrigtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris A. E. ROEST VAN LIMBURG, te *Katwijk aan den Rijn.*

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

op de Buitenplaats ***Stadwijk***, aan den Hoogen Rijndijk onder *Soeterwoude*, op Vrijdag den 28sten Januarij 1853, des morgens ten *tien* ure, om *contant geld*, van: eenige BROEIBAKKEN en RAMEN, eene partij BROEIAARDE, RIETMATTEN en STROOMATTEN, en voorts eene partij TUINGEREEDSCHAPPEN als: WAGENS, SPADEN, HARKEN, SCHOFFELS en LADDERS, enz., benevens eenige TUINBANKEN, een KIPPENHOK en KIPPENREN, en al hetgeen meerder zal worden geveild.

Alles te zien Woensdag en Donderdag den 26sten en 27sten Januarij des morgens van 11 tot 2 ure.

Op een der beste standen binnen deze Stad, wordt in *Huur* aangeboden: een goed onderhouden **HUIS en TUIN**, met **acht Vertrekken**, voorzien van Kelder, Keuken, Regen- en Putwaterspompen. Huurprijs *f* **280**; informatien bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE. Brieven *franco*.

De Dépôthouders van over het IJ komen ons achtervolgens gunstige berigten over de **KETTINGEN** inzenden; zoo heeft ons heden de Heer PIETER BOER van *Zaandijk*, het volgende berigt gezonden:

„Van al de Kettingen, die ik verkocht heb, en ik heb er veel verkocht, weet ik maar van twee dat ze niet geholpen hebben, al de anderen hebben goed gewerkt; ik zal er een paar staaltjes van vertellen.

„Heel in den beginne toen ik ze gekregen heb, was de watermolenaar in de Jisper Molen, bij *Purmerend*, zoo kreupel, dat hij zijn molen niet kon waarnemen. Hij liet een Ketting halen door eene Vrouw, die dagelijks bij mij voorbijkwam, en was na een gebruik van vier weken geheel hersteld en kon zijn werk als vroeger verrigten. — Het tweede geval is dat van een Gistverkooper (bij ons in de wandeling Gistkladder genaamd), die gewend was de bakkers van de geheele streek af te loopen. Hij werd zoodanig gekweld, dat hij niet over zijne kamer kon loopen, en raakt in tijd van zes weken zoodanig beter, dat hij zijn dagelijkschen loop van *Zaandam* naar *Koog*, *Zaandijk*, *Wormerveer* over *Wormer* tot *Jisp*, weer kon volbrengen; je zou gerust kunnen zeggen, met glans kon volbrengen.

AMSTERDAM, 13 Januarij 1853."

De echte Goldbergersche Kettingen hebben een rosa bandje met eene waarschuwing bedrukt om het doosje geplakt en kosten *f* 1.80, 2.70, 3.60 en 5.40 in de onderstaande Dépôts.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hage, Sack en C°.
Bodegraven, J. B. C. E. Schlatman.	Leyden, A. Dirks.
Delft, J. T. Wagner.	Oudshoorn, G. v. d. Boom.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
Gouda, A. Goedraad.	Schiedam, N. Roepius.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 19 Januarij.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	$64\frac{5}{16}$	$65\frac{1}{8}$	65
Dito Certificaten	» 3 »	77	$77\frac{3}{8}$	77
Dito dito	» 4 »	95	$95\frac{5}{16}$	$95\frac{1}{16}$
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	95	$95\frac{1}{4}$	95
Handelmaatschappij	» 4½ »	$119\frac{1}{2}$	120	—
O. I. Leening	» 4 »	$94\frac{7}{8}$	95	$94\frac{7}{16}$
Dito Holl. Spoorweg	»	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5 »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	75	—	—
Dito dito	» 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	$108\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	107	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	$97\frac{1}{4}$	—	—
Dito 1840	» 4 »	$91\frac{7}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »	$91\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	—	—	—
POLEN, Obligatiën	» 4 »	$86\frac{5}{8}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	» 500 »	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	à 1 pCt.	$22\frac{15}{16}$	$23\frac{7}{8}$	$22\frac{15}{16}$
Dito Obligatiën	» 3 »	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	42	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{16}$
Bewijzen Coupons		$5\frac{1}{16}$	$5\frac{3}{16}$	$5\frac{1}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	$88\frac{1}{4}$	—	—
Dito	» 4 »	$72\frac{3}{4}$	—	—
Dito Metall.	» 5 »	$82\frac{1}{4}$	$83\frac{1}{2}$	—
Dito Nieuwe	» 5 »	$92\frac{1}{2}$	$92\frac{7}{8}$	$92\frac{1}{2}$
Dito 1847	» 2½ »	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{2}$	—
BELGIE, Banc.	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	$52\frac{11}{16}$	$52\frac{7}{8}$	—
BRAZILIE, 1843 200 £	» 5 »	$99\frac{3}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 5 »	—	—	—
Dito dito	» 4 »	$37\frac{3}{4}$	$38\frac{1}{8}$	$37\frac{7}{8}$
VENEZUELA,	» 3¼ »	—	—	—
MEXICO,	» 5 »	$24\frac{1}{16}$	$24\frac{3}{16}$	$24\frac{1}{16}$
AMERIKA, Bankactiën		4	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.